
МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО

МІЖ

МІНІСТЕРСТВОМ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ,

**КООРДИНАЦІЙНИМ ЦЕНТРОМ З НАДАННЯ ПРАВОВОЇ
ДОПОМОГИ,**

**ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «НАЦІОНАЛЬНІ
ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ»**

ТА

МІЖНАРОДНИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ

19 липня 2018 року

Цей Меморандум про співробітництво («Меморандум») є заявою про наміри Міністерства юстиції України (надалі – «Міністерство») – Бенефіціара, Міжнародного банку реконструкції та розвитку (надалі – «Світовий банк») – Сторони-виконавця, Координаційного центру з надання правової допомоги (надалі – «Координаційний центр») – Реципієнта 1, та державного підприємства «Національні інформаційні системи» (надалі – ДП «НАІС») - Реципієнта 2 (кожна із означених установ окремо – «Сторона», а всі разом – «Сторони») разом працювати над досягненням спільних цілей, описаних далі, та на основі, викладеній далі.

ВРАХОВУЮЧИ ТЕ, ЩО:

- (A) Міністерство є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Міністерство у своїй діяльності керується Положенням про Міністерство юстиції України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228.
- (B) Світовий банк – це установа міжнародного розвитку, створена відповідно до Статуту (Статей Угоди), схваленого її країнами-членами. Головне завдання Світового банку полягає у зниженні рівня бідності, поліпшенні умов життя та сприянні сталому та всебічному розвитку в країнах, що розвиваються, які є його членами. Світовий банк визначив дві амбіційні цілі, тісно пов'язані з цим завданням: ліквідувати крайню бідність впродовж одного покоління та стимулювати загальне процвітання. Світовий банк сприятиме досягненню цих цілей, надаючи позики, пільгове фінансування, технічну допомогу та послуги з обміну знаннями країнам, що розвиваються, які є його членами, а також шляхом партнерства з іншими організаціями.
- (C) Координаційний центр є державною установою і належить до сфери управління Міністерства, утворено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 504 «Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції». У своїй діяльності Координаційний центр керується Конституцією і законами України, указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України, Міністерства, іншими нормативно-правовими актами та Положенням про Координаційний центр, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 504 «Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції». Відповідно до вказаного положення Координаційний центр утворений з метою формування та забезпечення функціонування в Україні ефективної системи безоплатної правової допомоги (далі – «БПД»), забезпечення її доступності та якості.
- (D) ДП «НАІС» засноване відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 07.05.2015 №657/5. У своїй діяльності ДП «НАІС» керується Конституцією та законами України, наказами Уповноваженого органу управління, нормативно-правовими актами, які видаються міністерствами, іншими органами

виконавчої влади, а також власним Статутом. Основною метою діяльності ДП «НАІС» є отримання прибутку шляхом здійснення господарської діяльності у сфері створення, розробки, підтримки, супроводження, удосконалення модернізації та технічного супроводження Єдиних та Державних реєстрів, автоматизованих систем, баз даних та інших інформаційних систем, функції з адміністрування, супроводження, забезпечення функціонування яких покладено на ДП «НАІС».

БЕРУЧИ ДО УВАГИ ВИЩЕЗАЗНАЧЕНЕ, Сторони мають намір співпрацювати таким чином:

1. Назва

Співпраця щодо вдосконалення правового врегулювання земельних відносин у рамках Програми «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні» (далі – Програма).

2. Термін дії

Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання всіма Сторонами і залишається чинним до кінця терміну реалізації Програми, а саме до 30 квітня 2022 року, якщо його дію не припинить раніше одна зі Сторін після письмового повідомлення про це іншим сторонам.

3. Формулювання проблеми

У переважній більшості регіонів України, особливо в сільській місцевості, власники та користувачі землею не знають про свої права у сфері земельних відносин, не довіряють законним механізмам захисту своїх прав та мають обмежений доступ до існуючих правозахисних механізмів. Така ситуація сприяє розповсюдженню системних правових проблем, заважає посиленню правової спроможності громад та не дозволяє розкрити існуючий потенціал для розвитку сільського господарства, як джерела економічного зростання та добробуту громадян та територіальних громад.

4. Мета

У рамках своїх відповідних повноважень Сторони прагнуть співпрацювати, реалізуючи заходи, які сприяють зростанню економічного потенціалу сільськогосподарської галузі України через посилення правової спроможності громад у сфері земельних відносин, підвищення рівня правової обізнаності власників та користувачів землею, посилення спроможності працівників системи БПД та адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу (далі – адвокати БВПД), до захисту прав окремих власників та користувачів землею, а також удосконалення функціонування Єдиних та Державних реєстрів, держателем яких є Міністерство (далі – Єдині та Державні реєстри).

5. Завдання

Для підтримки досягнення спільних цілей Сторони мають намір співпрацювати таким чином:

- (i) правопросвітництво та правове консультування у віддалених громадах: організація виїздів працівників місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – МЦ) до населених пунктів (об'єднані територіальні громади та сільські, селищні, міські, районні ради) для надання правових консультацій у сфері земельних відносин та проведення відповідних правопросвітницьких заходів;
- (ii) поширення інформації про права та можливості власників та користувачів землею у сфері земельних відносин через розроблення, друк та розповсюдження інформаційних матеріалів (плакатів та буклетів);
- (iii) підвищення рівня професійної спроможності працівників системи БПД (у т.ч. працівників єдиного контактного центру системи БПД) та адвокатів БВПД з питань захисту прав у сфері земельних відносин;
- (iv) розроблення універсальних консультацій на основі поглибленого аналізу законодавства та узагальнення кращого досвіду правозастосування, а також вдосконалення практики їх використання працівниками системи БПД при консультуванні громадян із земельних питань;
- (v) розробка нового програмного забезпечення та/або модернізація існуючого програмного забезпечення Єдиних та Державних реєстрів, спрямована на досягнення таких загальних цілей (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази):
  1. Відображення в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно відомостей про розмір зобов'язання (за договорами оренди, іпотеки тощо) та вартість об'єкта нерухомого майна, вказаних у документах, що подаються для проведення державної реєстрації.
  2. Забезпечення можливості використання інформації про ціни для моніторингу земельних відносин та ринку нерухомості, надання послуг з формування вибіркового сукупностей на запит компаній з оцінки майна та банків, інформування Національного банку України та банківської системи, Міністерства фінансів України про статистику цін нерухомості відповідно до затвердженого переліку показників.
  3. Забезпечення громадян у повному обсязі сервісною послугою з інформування про реєстраційні дії власника окремого індивідуально визначеного об'єкта нерухомого майна, а також власника корпоративних прав – про подані заяви у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (про право власності, іпотеку, інші речові права, тощо) та корпоративні права юридичних осіб та фізичних осіб підприємців.
- (vi) у рамках відповідних повноважень Сторони періодично оцінюють ефективність спільної роботи в рамках цього Меморандуму, пріоритети співпраці,

- підтримують подальшу співпрацю та визначають додаткові напрями співпраці шляхом внесення змін та доповнень до цього Меморандуму;
- (vii) сторони здійснюють координацію зусиль з іншими зацікавленими сторонами шляхом участі у робочих групах, які створюються в рамках Програми або можуть посприяти реалізації Програми, на центральному та регіональному рівнях.

6. Очікувані результати

1. Посилення правової спроможності та правових можливостей територіальних громад у сфері земельних відносин.
2. Створення додаткових можливостей щодо захисту прав землевласників та землекористувачів, а також зростання рівня знань громадян про їхні права у сфері земельних відносин.
3. Сприяння економічному розвитку територій та сільськогосподарського сектору за рахунок вирішення системних правових проблем у сфері земельних відносин.
4. Забезпечення можливості реєстрації цін оренди землі, інших об'єктів нерухомості та цін купівлі продажу нерухомого майна.
5. Забезпечення можливості використання інформації про ціни для моніторингу земельних відносин та ринку нерухомості, надання послуг з формування вибіркової сукупності на запит компаній з оцінки майна та банків, інформування Національного банку України та банківської системи, Міністерства фінансів України про статистику цін нерухомості відповідно до затвердженого переліку показників.
6. Забезпечення можливості автоматичного надання інформації у рамках моніторингу земельних відносин в Україні.
7. Забезпечення можливості автоматичного інформування власника окремого індивідуально визначеного об'єкта нерухомого майна про подані заяви у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень щодо належного власнику об'єкта нерухомого майна, а саме про реєстраційний номер, дату та час реєстрації таких заяв.
8. Забезпечення можливості автоматичного інформування фізичних та юридичних осіб про проведені реєстраційні дії стосовно будь-якого окремого індивідуально визначеного об'єкта нерухомого майна без зазначення відомостей про речові права на нерухоме майно та їх обтяження, про суб'єктів таких прав.
9. Забезпечення можливості автоматичного інформування орендарів та інших осіб, які мають право користування земельними ділянками про будь-які заяви, які подані щодо земельної ділянки, яка перебуває у їх користуванні.

7. Критерії досягнення очікуваних результатів

1. Проведення спеціалізованих тренінгів про права землевласників і землекористувачів та можливості їх захисту для осіб, які надають громадянам

послуги або захищають права у сфері земельних відносин (працівників та адвокатів системи БПД, юристів незалежних правозахисних організацій, юристів та працівників органів місцевого самоврядування, громадських радників, нотаріусів тощо).

2. Поширення серед жителів сільської місцевості, власників та користувачі землею, працівників органів місцевого самоврядування, державних та регіональних органів влади, нотаріусів, реєстраторів та інших груп людей, пов'язаних із сферою земельних відносин, інформаційних матеріалів з актуальних питань у сфері земельних відносин.
3. Проведення правопросвітницьких заходів з метою підвищення обізнаності землевласників та землекористувачів щодо їхніх прав у сфері земельних відносин, порядку їх захисту/відновлення.
4. Збільшення кількості наданих системою БПД індивідуальних правових консультацій у сфері земельних відносин, у тому числі з використанням типових консультацій із довідково-інформаційної платформи правових консультацій «WikiLegalAid».
5. Здійснення виїздів працівників МЦ до населених пунктів (об'єднані територіальні громади та сільські, селищні, міські, районні ради) для надання правових консультацій у сфері земельних відносин та проведення відповідних правопросвітницьких заходів.
6. Створення та підтримка в актуальному стані правових консультацій у розділі «Земельне право» довідково-інформаційної платформи правових консультацій «WikiLegalAid».
7. Впровадження програмного забезпечення для реалізації можливості реєстрації цін оренди землі, інших об'єктів нерухомості та цін купівлі продажу нерухомого майна (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази).
8. Впровадження програмного забезпечення для реалізації можливості використання інформації про ціни для моніторингу земельних відносин та ринку нерухомості, надання послуг з формування вибіркового сукупностей на запит компаній з оцінки майна та банків, інформування Національного банку України та банківської системи, Міністерства фінансів України про статистику цін нерухомості відповідно до затвердженого переліку показників (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази).
9. Впровадження програмного забезпечення для реалізації можливості автоматичного інформування власника окремого індивідуально визначеного об'єкта нерухомого майна про подані заяви у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень щодо належного власнику об'єкта нерухомого майна, а саме про реєстраційний номер, дату та час реєстрації таких заяв (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази).
10. Впровадження програмного забезпечення для реалізації можливості автоматичного інформування фізичних та юридичних осіб про проведені реєстраційні дії стосовно будь-якого окремого індивідуально визначеного об'єкта нерухомого майна без зазначення відомостей про речові права на

нерухоме майно та їх обтяження, про суб'єктів таких прав (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази).

11. Впровадження програмного забезпечення для реалізації можливості автоматичного інформування орендарів та інших осіб, які мають право користування земельними ділянками про будь-які заяви, які подані щодо земельної ділянки, яка перебуває в їх користуванні (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази).
12. Впровадження програмного забезпечення для автоматичного обміну інформацією у рамках моніторингу земельних відносин (за умови внесення відповідних змін до нормативно-правової бази).

8. Зобов'язання

1. Сторона-виконавець відповідає за сприяння реалізації заходів, що здійснюються відповідно до цього Меморандуму, шляхом:

- (i) мобілізації своїх працівників для виконання завдань цього Меморандуму;
- (ii) надання приміщень для проведення спільних семінарів, нарад і тренінгів;
- (iii) залучення та фінансування консультантів та виконавців робіт, які необхідні для досягнення результатів, що визначаються цим меморандумом;
- (iv) використання інших способів досягнення результатів, які можуть бути визначені Сторонами.

2. Бенефіціар і Реципієнти несуть відповідальність за сприяння реалізації заходів, що здійснюються відповідно до цього Меморандуму, шляхом:

- (i) мобілізації своїх працівників для виконання завдань цього Меморандуму;
- (ii) забезпечення приміщень для проведення спільних семінарів, нарад або тренінгів;
- (iii) співпраці зі Стороною-виконавцем з метою виконання заходів відповідно до цього Меморандуму та оцінки виконаних робіт;
- (iv) забезпечення Бенефіціаром передачі на баланс Реципієнту 1 та Реципієнту 2 програмного забезпечення та інших матеріальних цінностей, що є результатом виконання цього Меморандуму, а Реципієнтом 1 та Реципієнтом 2 прийняття на баланс зазначеного програмного забезпечення та інших матеріальних цінностей відповідно до норм чинного законодавства;
- (v) використання результатів, досягнутих завдяки цьому Меморандуму, для вдосконалення управління земельними ресурсами в Україні.

9. Список надаваних обладнання, робіт і послуг

1. Під час виконання погоджених заходів ДП «НАІС» відповідно до умов надання міжнародної технічної допомоги передається програмне забезпечення та виключні майнові права інтелектуальної власності на таке програмне забезпечення, розроблене відповідно до технічного завдання погодженого ДП «НАІС» (зокрема, для здійснення моніторингу земельних відносин і ринку

нерухомості та забезпечення інтероперабельності даних), обладнання (наприклад, апаратне забезпечення для зберігання та обробки оцифрованої інформації), яке необхідно для реалізації зазначених задач, для його працівників буде організовано семінари та тренінги.

2. Під час виконання погоджених із Координаційним центром заходів у рамках завдань, визначених у статті 5 цього Меморандуму, буде: організовано тренінги та семінари для працівників системи БПД, адвокатів БВПД, працівників незалежних правозахисних організацій, інших правозахисників, працівників органів місцевого самоврядування, державних та регіональних органів влади, нотаріусів, реєстраторів та інших груп людей, пов'язаних зі сферою земельних відносин; забезпечено логістичний супровід виїздів працівників МЦ до населених пунктів (об'єднані територіальні громади та сільські, селищні, міські, районні ради) для надання правових консультацій у сфері земельних відносин та проведення відповідних правопросвітницьких заходів; забезпечено виготовлення та поширення серед жителів сільської місцевості, власників та користувачі землею, працівників органів місцевого самоврядування, державних та регіональних органів влади, нотаріусів, реєстраторів та інших груп людей, пов'язаних зі сферою земельних відносин, інформаційних матеріалів з актуальних питань у сфері земельних відносин.

10. Контактні особи

Кожна сторона цим документом визначає та призначає свого вказаного нижче представника, на якого покладається загальна відповідальність за виконання цього Меморандуму. Сторони можуть, письмово повідомивши про це іншу Сторону, призначити контактними додаткових чи інших осіб, однак Сторони очікують, що в призначений час вони матимуть лише одну особу, яка нести відповідальність у встановленому законодавством порядку за всі заходи, що здійснюватимуться відповідно до цього Меморандуму. Ці особи особисто або через уповноважених представників представляють Сторони в Робочих групах (підгрупах), зазначених вище у статті (5.vi).

Для Міністерства:

Олена Сукманова
Заступник Міністра юстиції України з питань державної реєстрації

Міністерство юстиції України
01001, вул. Городецького, 13, Київ, Україна
тел.: 044 279 88 65
електронна пошта: donorscoordination@minjust.gov.ua

Для Світового банку:

Клаус Дайнінгер
провідний економіст
Дослідницька група з питань розвитку
Світовий банк
вул. Н 1818,
Вашингтон, округ Колумбія
тел.: 202 473 0430
електронна пошта: kdeininger@worldbank.org

Для Координаційного центру:

Олексій Бонюк
Директор
Координаційний центр з надання правової допомоги
04053, Україна, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 73
тел.: (044) 486-71-06
факс: (044) 486-77-45
електронна пошта: info@legalaid.gov.ua

Для ДП «НАІС»:

Станіслав Лур'є
Генеральний директор ДП «НАІС»
вул. Бульварно-Кудрявська, 4, м. Київ, 04053
тел.: (044) 206-71-28
електронна пошта: inbox@nais.gov.ua

11. Загальна інформація

1. Конкретний порядок здійснення окремих видів діяльності буде викладено у письмовому документі або у планах роботи, які будуть спільно підготовлені Сторонами.
2. Ніщо в цьому Меморандумі не має на меті скасування і не може тлумачитись як скасування привілеїв та імунітетів Світового банку або його посадових осіб і працівників, і ці привілеї та імунітети цим документом спеціально захищаються.
3. Сторони очікують, що цей Меморандум та інформація щодо їхніх спільних заходів, передбачених у цьому документі, будуть публічно розкриті. Таке розкриття інформації буде зроблено згідно з відповідною політикою розкриття інформації Сторін. Сторони планують проводити консультації одна з одною стосовно способу та форми будь-якого підтвердження підтримки іншої Сторони стосовно цих заходів.
4. Зміни та доповнення до цього Меморандуму можуть вноситися за взаємною згодою Сторін, що оформляються додатковими угодами до нього, які є його невід'ємними частинами.
5. У разі виникнення спірних питань між Сторонами щодо умов цього Меморандуму або заходів, які впроваджуються у його рамках, Сторони погоджуються докласти всіх можливих зусиль для того, щоб вирішити такі питання шляхом проведення переговорів.
6. Цей Меморандум укладено при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською та англійською мовами у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін.

На засвідчення цього Сторони забезпечили підписання цього Меморандуму в день і дату, вказані вище.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Ім'я: Олена Сукманова

Посада: Заступник Міністра юстиції України з питань державної реєстрації

КООРДИНАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Ім'я: Оксана Василяка

Посада: Перший заступник директора Координаційного центру з надання правової допомоги

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «НАЦІОНАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ»

Ім'я: Станіслав Лур'є

Посада: Генеральний директор ДП «НАІС»

СВІТОВИЙ БАНК

Ім'я: Сату Кахконен

Посада: Директор Світового банку
У справах Білорусі, Молдови та України
Європа та Центральна Азія
